

Voor Bryn, Soren & Romilly – C. C-S.

Voor mijn zoon Sasha – S. R.

Vertaling: Margaretha van Andel
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2025

ISBN 978 90 477 1658 7
NUR 345
Tekst © Claire Cock-Starkey 2024
Illustraties © Stacey Rozich 2024

Oorspronkelijke titel: *Lore of the Deep. Folklore & Wisdom from the Watery Wilds*
Oorspronkelijke uitgever: Wide Eyed Editions, an imprint of The Quarto Group,
1 Triptych Place, London, SE1 9SH, United Kingdom

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van
druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gedrukt in Guangdong, China

Kijk voor spelletjes, activiteiten voor thuis en in de klas en meer op:
www.lemniscaat.nl

CLAIRE COCK-STARKEY
MET ILLUSTRATIES VAN STACEY ROZICH

INHOUD

MYTHISCHE ZEEËN EN OCEANEN

EEN ZEE VAN GEDICHTEN, een Japans verhaal	8
HOE DE ZEEËN NAMEN KREGEN	10
OERSOEP	12
DE GODEN EN GODINNEN VAN DE ZEE	14
ZEEGEESTEN	16
GEDAANTEWISSELAARS VAN DE OCEAAN	18

DE WOELIGE BAREN

EEN FLUISTERING IN DE WIND, een Amerikaans verhaal	44
GOLVEN EN DRAAIKOLKEN	46
STORMEN EN ORKANEN	48
ZEEWIND EN MIST	50
WEERGODEN OP ZEE	52

ZOUTE STREKEN

WAAROM DE ZEE ZO ZOUT IS, een verhaal van het Filipijnse Ilocano-volk	54
STRAND EN DUIN	56
GROTTEN EN BAAIEN	58
KLIFFEN	60
VERDRONKEN STEDEN, EILANDEN EN WERELDEN	62
MYTHISCHE EILANDEN	64

ZEE- EN OCEAANBEWONERS

ARION EN DE DOLFIJN, een verhaal uit het oude Griekenland	20
WALVISSEN, DOLFIJNEN, HAAIEN EN ROGGEN	22
VISSEN EN ZEEWEZENS	24
ZEEHONDEN EN SCHILDPADDEN	26
ZEEVOGELS	28
GRIEZELS IN DE DIEPTE	30

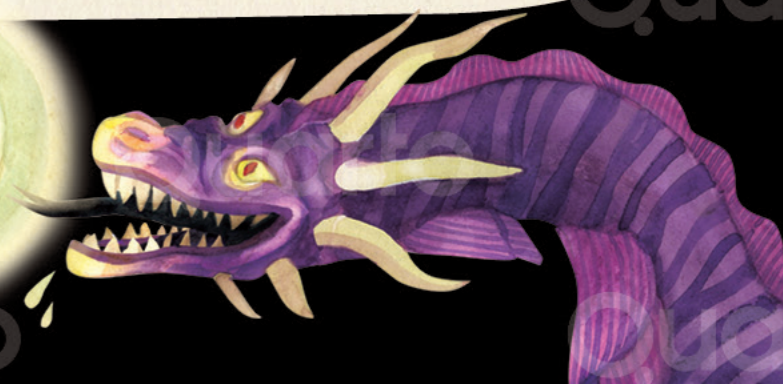
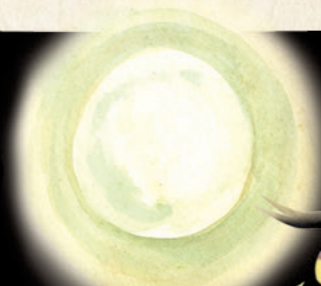
ZEEMANNEN

SINBAD DE ZEEMAN EN DE ROC, een Arabisch volksverhaal	32
BIJGELOVIGE ZEEBONKEN	34
PIRATENVERHALEN	36
VISSERSBIJGELOOF	38
LEGENDARISCHE ZEEREIZEN	40
VREEMDE SCHEPEN	42

GEVAAR IN DE GOLVEN

ASSIPATTEL EN DE GRUWELSLANG, een verhaal van de Orkney-eilanden	66
SPOOKSCHEPEN	68
DE SCHURKEN VAN DE ZEE	70
ZEEMONSTERS EN ZEESLANGEN	72
GEVAARLIJKE WATEREN	74

WOORDENLIJST	76
INDEX	77

EEN ZEE VAN GEDICHTEN

een Japans verhaal

Als we jong zijn, doen we allemaal weleens dingen die we beter kunnen laten. Dat overkwam ook de jonge krijger Yasuyori. Hij was zo dom om deel te nemen aan een opstand, maar toen die mislukte, zat hij met de gebakken peren. Hij werd zonder pardon op een schip gezet en verbannen naar een afgelegen eiland.

Wekenlang slingerde het schip over de hoge golven van de oceaan. Na een lange, barre tocht doemde het verlaten eiland op waar Yasuyori en de andere verraders werden gedumpt. Ze waren zo verzwakt dat ze haast niet meer konden lopen.

Maar er stond hun meer ellende te wachten. Overal langs de stenige kust braakten kolkende zwavelbronnen hun smerige lucht uit en de grond was zo slecht dat er vrijwel niets op groeide.

Elke dag strompelden de mannen in de zinderende hitte over het strand, op zoek naar iets eetbaars. Ze plukten droog zeewier van de rotsen en soms vingden ze een pokdalig visje of een magere krab, maar dat was lang niet genoeg. Ze vergingen van de honger.

Het was een troosteloos bestaan, er was geen lichtpuntje te bekennen. Op een dag zat Yasuyori op het strand en staaarde naar de eindeloze oceaan. Hij dacht aan zijn moeder. Ze moest doodongerust zijn en dat brak zijn hart.

Verdrietig raapte hij een stuk drijfhout op en kerfde er een gedicht in, waarin stond hoeveel hij van haar hield. Hij gooide het in de golven en hoopte vurig dat het op de een of andere manier bij haar terecht zou komen.

In de dagen erna schreef Yasuyori nog negenennegentig liefdevolle gedichten voor zijn moeder en vertrouwde ze toe aan de schuimende golven. De zee voerde zijn kostbare woorden mee met haar stroom, veilig door haar diepten, tot ze eindelijk weer aanspoelden op een verre kust.

Yasuyori had geluk, want de gedichten belandden recht voor de neus van een vriendelijke priester, die ze een voor een uit het water viste. Zijn ogen werden nat toen hij de woorden van de jongen las. Woorden vol liefde, verlangen en spijt.

Toevallig woonde Yasuyori's moeder in hetzelfde dorp als hij. Hij haastte zich naar haar toe en gaf haar de stukken drijfhout. Toen ze las wat erop stond, snikte ze het uit van blijdschap.

Het verhaal van Yasuyori's prachtige gedichten ging als een vuurtje rond en ook de keizer hoorde ervan. Meteen verleende hij de jongen gratie en stuurde een schip om hem op te halen, zodat hij herenigd kon worden met zijn moeder.

Yasuyori was dolblij weer thuis te zijn. Hij wist nu hoeveel zijn vrijheid waard was en hij vergat nooit wat de zee voor hem had gedaan.

HOE DE ZEEËN NAMEN KREGEN

De zeeën en oceanen hebben veel namen in veel verschillende talen. Vaak worden ze vernoemd naar het land, het volk of de streek waaraan ze grenzen. Maar er zijn ook zeeën en oceanen die hun namen te danken hebben aan mythen, legenden of sterke verhalen.

'Ik heb de zeven zeeën bevaren,' pochten zeelui die duidelijk wilden maken dat ze heel wat van de wereld hadden gezien. Welke zeeën dat waren, wisselde nogal eens. Dat hing ervan af waar ze woonden en in welke eeuw ze leefden.

De Sargassozee in de Noord-Atlantische oceaan kreeg haar naam van ontdekkingsreizigers die zagen dat het water vol zat met bruin sargassowier. De zeelui vonden het een gevaarlijke plek. Ze vreesden dat ze reddeloos verloren waren als hun schip vast zou lopen in die verraderlijke algenslierten.

Mogelijk dankt de Zwarte Zee haar naam aan de donkere kleur die ze soms heeft. Als het hard stormt in de winter lijkt het water haast zwart.

De eerste ontdekkingsreiziger die rond de wereld wilde varen was Ferdinand Magellan uit Portugal. In 1519 bereikte hij na een lange, barre zeereis een onbekende oceaan. Omdat het water er zo kalm en vredig was, noemde hij haar de Stille Oceaan.

Volgens een Griekse mythe werd Zeus verliefd op Io. Om haar te beschermen tegen zijn jaloezige vrouw Hera veranderde hij haar in een witte koe. Toen Hera dat ontdekte, stuurde ze een gemene steekvlieg op haar af. Io zwom de zee over om aan de vlieg te ontsnappen en sindsdien heet die zee de Ionische Zee.

NOORDELIJKE
STILLE
OCEAAN

ZUIDELIJKE
STILLE
OCEAAN

NOORD-
ATLANTISCHE
OCEAAN

INDISCHE
OCEAAN

ZUID-
ATLANTISCHE
OCEAAN

ANTARCTISCHE
OCEAAN

De zeven zeeën van de middeleeuwse Europeanen waren de Middellandse Zee, de Adriatische Zee, de Zwarte Zee, de Rode Zee, de Arabische Zee, de Kaspische Zee en de Perzische Golf. Tegenwoordig vallen alleen de allergrootste waterplassen onder de zeven zeeën: de Noordelijke IJzee, de Noord-Atlantische en Zuid-Atlantische Oceaan, de Indische Oceaan, de Noordelijke en Zuidelijke Stille Oceaan en de Antarctische Oceaan.